

3

**Kiinteistölautakunnan lausunto kaupunkisuunnittelulautakunnalle
Pisararadan asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12290**

HEL 2012-010853 T 10 03 03

Lausuntoehdotus

Kiinteistölautakunta antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle Pisararadan asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12290 seuraavan lausunnon:

Asemakaavan muutos mahdollistaa kantakaupunkiin sijoittuvan maanalaisen rautatielenkin, kolmen maanalaisten rautatieaseman ja nykyiseen rautatieasemaan liittymisen edellyttämien osien rakentamisen.

Asemakaavan muutoksen alue on osa pääradasta Pasilan eteläpuolella sekä silmukkamaisesti Hakaniemen, keskustan ja Töölön alueella sijaitsevien asemien kautta kiertävä tunneli maan pinnan alapuolella. Kaavan alueeseen kuuluu lisäksi tunnelin ja kolmen maanalaisen aseman tarvitsemat pysty-yhteydet. Rautatiestä ja sen osista käytetään nimeä Pisararata. Kaava-alueen pinta-ala on 56,74 ha. Maanalaisen rautatiealueen pinta-ala on 39,18 ha. Pisararadan pituus kaava-alueella on 7,8 km, josta 6,0 km kulkee maan alla.

Pisararadan tarvitsemat maanpäälliset ja maanalaiset rautatiealueet, asemat sisäänkäynteineen ja pystykuilut sijoittuvat valtion rautatiealueelle, kaupungin katu-, vesi- ja puistoalueille sekä valtion, kaupungin tai yksityisten omistamille tonteille.

Asemakaavan muutoksessa määritetään Pisararadan maanalaisten tunnelien ja maanpäällisten alueiden tilavaraus suojavyöhykkeineen. Samalla määritetään tunnelien, niiden palo- ja pelastusturvallisuuden, huollon ja teknisten järjestelmien vaatimat tilat, asemien, sisäänkäyntien, pystykuilujen ja rakenteiden sijoittuminen suhteessa naapurikiinteistöihin, lähiympäristöön ja maanpintaan.

Asemakaavan muutos on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen Yleiskaava 2002:n ja oikeusvaikutteisen maanalaisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupunginvaltuuston päätösten mukaisten kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Pisararadan rakentamisella toteutetaan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa (HLJ) kehittämällä nykyisiä pääliikenneverkkoja, parantamalla joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja vapauttamalla laituritilaa Helsingin päärautatieasemalla. Pisararadan

toteuttaminen edistää Helsingin seudun kehittämistä kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena. Samalla mahdollisuudet raideliikenteeseen tukeutuvan ja eheytyvän yhdyskuntarakenteen toteutumiseen paranevat.

Valtion ja pääkaupunkiseudun 14 kunnan kesken on syksyllä 2014 solmittu sopimus suurten infrahankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi. Kunnat ovat sitoutuneet lisäämään asuntokaavoitusta vuosina 2016 - 2019 noin 25 % voimassa olevaan tavoitetasoon nähden edellyttäen, että valtio täyttää oman osansa sopimuksesta osallistumalla mm. Pisararadan rahoitukseen. Tämä sopimus täydentää valtion ja kuntien välistä maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimusta (MAL 2012 - 2015) ja luo perustan Helsingin seudun MAL-asioista sopimiseen vuosina 2016 - 2019.

Liikennevirasto vastaa Pisararadan suunnittelusta ja toteuttamisesta. Hankearviointi, jossa käytetään hyöty-kustannusanalyysiä ja vaikuttavuuden arviointia, sisältyy Liikenneviraston valmistelemaan ratasuunnitelmaan. Hankkeen hyöty-kustannussuhde (H/K) on Pisararadan ratalenkin ajoajasta riippuen 0,5 - 0,6 (kustannukset kaksinkertaiset hyötyihin nähden), joka jää selvästi alle yhdyskuntataloudellisen kannattavuusrajan. Herkkyystarkasteluna tutkittu kehittämisvaihtoehto, jossa Pisararadan myötä kaupunkirataliikennettä tihennetään, on kuitenkin perustarkastelua huomattavasti kustannustehokkaampi ja ylittää yhteiskuntataloudellisen kannattavuusrajan. Vertailuvaihtoehto pohjautuu Helsingin ratapihan toiminnallisuuden kehittämissuunnitelmaan (HELRA).

Eduskunta päättää Pisararadan rahoituksesta. Hankkeen ilmoittamat Pisararadan rakentamiskustannukset ovat 965 miljoonaa euroa (maanrakennuskustannusindeksi 152, 2005=100, alv. 0 %). Pisararadan suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät valtion ja kaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa) sopimusta kustannusjaosta. Hankkeelle on mahdollista hakea ja saada EU:n tukea. Valtio ja pääkaupunkiseudun kunnat ovat neuvotelleet hankkeelle alustavan rahoitusratkaisun, jonka mukaisesti valtion osuus rahoituksesta on 60 %, EU-rahoituksen osuus 20 % ja pääkaupunkiseudun kuntien osuus 20 %, josta Helsingin osuus on 17 %.

Liikennevirasto hankkii hankkeen toteuttamiseen tarvittaviin maanpäällisiin ja maanalaisiin rautatiealueisiin omistusoikeuden tai käyttöoikeuden ratalain lunastusmenettelyllä.

Kiinteistölautakunta toteaa, että kiinteistöviraston edustajat ovat olleet mukana kaavamuutoksen valmistelussa ja viranomaisyhteistyössä. Kaupunki omistaa asemakaavan muutoksen vaikutusalueella olevia

tontteja ja yleisiä alueita. Osa tonteista on vuokrattu pitkäaikaisilla maanvuokrasopimuksilla, joita tullaan tarpeen mukaan täydentämään ja muuttamaan rataa koskevilla rasiiteenluonteisilla tai muilla ehdoilla. Rakennustyön aikana alueita vuokrataan myös työmaatarkoituksiin.

Kaavamuutos rajoittaa tulevaisuudessa kaava-alueen kiinteistöjen maanalaisen rakentamisen mahdollisuuksia ja esim. maalämpökaivojen rakentamista.

Lautakunnalla ei ole huomauttamista itse kaavamuutosehdotukseen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää kiinteistölautakunnan lausuntoa kaupunkisuunnittelulautakunnan 18.11.2014 (364 §) hyväksymästä Pesararadan asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12290.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan ehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa ehdotuksessaan mm. seuraavaa:

”Tiivistelmä

Asemakaavan muutos mahdollistaa kantakaupunkiin sijoittuvan maanalaisen rautatielenkin, sen maanalaisten rautatieasemien ja nykyiseen rautatieasemaan liittymiseksi tarvittavien osien rakentamisen. Kaavan alueena on osa pääradasta Pasilan eteläpuolella sekä silmukkamaisesti Hakaniemen, keskustan ja Töölön alueella sijaitsevien asemien kautta kiertävänä tunnelina maan pinnan alapuolella. Kaavan alueeseen kuuluu lisäksi tunnelin ja asemien tarvitsemat pysty-yhteydet. Rautatiestä ja sen osista käytetään nimeä Pesararata. Kaava-alueen pinta-ala on 56,74 ha. Maanalaisen rautatiealueen pinta-ala on 39,18 ha.”

Esittelijän mielestä lautakunnan tulisi antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle päätösehdotuksen mukainen lausunto.

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Esko Patrikainen, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 36471
esko.patrikainen(a)hel.fi
Elina Kuikanmäki, kiinteistölakimies, puhelin: 310 34008
elina.kuikanmaki(a)hel.fi

19.2.2015

Vp/3

Liitteet

- 1 Sijaintikartta, ilmakekuva ja havainnekuva
- 2 Kaupunkisuunnittelulautakunnan pöytäkirjanote
- 3 Asemakaavakartta määräyksineen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Otteet

Ote

Kaupunkisuunnittelulautakunta